

การศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนของผู้ประกอบการ: กรณีศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

THE STUDY ON DETERMINANTS OF ENTREPRENEURIAL INVESTMENT:
A CASE STUDY IN PHITSANULOEK

วราวุธ ฤกษ์วรารักษ์ ภคพร วัฒนดำรงค์ นิฐิเชษฐ์ พูลเจริญ ภัคจิรา นักบรรเลง และบุญย์สุภาวงศ์ สุวรรณธนศ

การศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนของผู้ประกอบการ: กรณีศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

THE STUDY ON DETERMINANTS OF ENTREPRENEURIAL INVESTMENT:
A CASE STUDY IN PHITSANULOEK

วรารุณ ฤกษ์วรารักษ์ ภคพร วัฒนดำรงค์ ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ

ภคจิรา นักบรรเลง และบุญยัสสรางค์ สุวรรณธเนศ

คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนของผู้ประกอบการจังหวัดพิษณุโลก ในบทความนี้แสดงเฉพาะผลของการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ประกอบการของจังหวัดพิษณุโลก 30 คน ใน 7 สาขาธุรกิจ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการตัดสินใจในการลงทุน ณ จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง แนวโน้มของการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจจังหวัด ประสบการณ์ตรงของผู้ประกอบการที่เคยลงทุนอยู่ในพื้นที่ นโยบายของสำนักงานใหญ่ในส่วนกลาง และปริมาณการค้าชายแดน โดยแหล่งข้อมูลเพื่อการวางแผนการลงทุนหรือขยายกิจการเพิ่มเติมในจังหวัดพิษณุโลกนั้น ส่วนใหญ่ได้จากประสบการณ์ที่ดำเนินกิจการอยู่แล้วในพื้นที่ และการสนทนาปรึกษาภายในแวดวงผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง แต่สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางถึงขนาดใหญ่แล้ว จะให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา ก่อนการตัดสินใจลงทุนใหม่ รวมถึงการอาศัยที่ปรึกษาทางการเงินของกิจการ ส่วนเรื่องความพึงพอใจต่อการบริการที่ผู้ประกอบการได้มีประสบการณ์จริงในการลงทุนในจังหวัดพิษณุโลก ทั้งด้านการเดินทาง ด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานนั้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ระบุว่า การบริการในภาพรวมมีความเหมาะสม แต่อาจจะต้องมีการปรับปรุงในบางพื้นที่เท่านั้น โดยเฉพาะเรื่องการจัดจราจรที่หนาแน่นและติดขัดในช่วงเวลาเร่งด่วน รวมทั้งความคาดหวังในการได้รับการบริการจากหน่วยงานของรัฐในด้านต่างๆ ผู้ประกอบการมีความเห็นว่า แม้พิษณุโลกจะมีความเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคหรือกลุ่มจังหวัดๆ แต่ยังไม่มีความพร้อมในหลายด้าน ภาครัฐจึงควรส่งเสริมเรื่องการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของจังหวัด รวมถึงพัฒนาฝีมือและทักษะของแรงงานให้ต่อเนื่อง อีกทั้งการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ผู้ประกอบการเห็นว่า ไม่น่าจะส่งผลกระทบมากต่อธุรกิจ แต่อาจจะช่วยนำไปสู่การเพิ่มคุณภาพของสินค้าและบริการให้สูงขึ้นได้

คำสำคัญ: ปัจจัยกำหนดการลงทุน ผู้ประกอบการ พิษณุโลก

Abstract

Study on investment factors of entrepreneurs in Phitsanulok province. This article only shows the results of qualitative studies using in-depth interviews with 30 entrepreneurs Phitsanulok in 7 business sectors. The study found that the main factors contributing to the investment decision in Phitsanulok were: the location; the trend of provincial economic growth; direct experience of entrepreneurs who have invested in the area; policy of central headquarters; and volume of border trade. Data sources for investment planning or further expansion in Phitsanulok were: the experience of incumbent entrepreneurs already in the area and insider information from industry practitioners. But for medium-sized businesses, data from R&D was relied heavily upon before making a new investment decision, as well as data from financial advisors of the business. The satisfaction level with the services that entrepreneurs experienced on investment in Phitsanulok province, regarding travel, food, accommodation, facilities and basic infrastructure is averagely acceptable. Only some amendments are needed, including improvement of infrastructure and services in some areas, especially about traffic jams during rush hours as well as the sub-standard government services in various activities. Business investors in general agree that even though Phitsanulok has prospect as the center of the region, the province is not quite ready in many ways. The government should promote the allocation of budget for infrastructure development in the province as well as for laborers' continuous skill development. The ASEAN Economic Community does not negatively impact the investment climate. It should rather leads to product and service improvement.

Keywords: Investment determinants, Entrepreneur, Phitsanulok

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

บทความวิจัยนี้ คัดตัดตอนมาจาก รายงานผลการวิจัย เรื่องการศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนของผู้ประกอบการจังหวัดพิษณุโลก โดย ภคพร วัฒนดำรงค์, ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ, และ วราวุธ ฤกษ์วรารักษ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ธันวาคม 2559 โดยทุนวิจัยจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมีสาระสำคัญของที่มาของปัญหา สรุปได้พอสังเขปดังนี้

การเติบโตของจังหวัดพิษณุโลกเมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ ณ ระดับราคาอ้างอิง ณ ปี พ.ศ.2545 (Gross Provincial Product Chain Value Measure: Reference year 2002) ย้อนหลัง 11 ปี คือ มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 32,260 ล้านบาทในปี 2544 มาเป็น 41,793 ล้านบาทในปี 2554 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.1 ต่อปี โดยที่มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (Per capita GPP) เพิ่มขึ้นจาก 39,496 2544 มาเป็น 48,967 บาท/คน/ปี ในปี 2554 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.7 ต่อปี (www.nesdb.go.th, 2554) การเติบโตของกิจกรรมด้านเศรษฐกิจนี้ ทำให้อัตราการเติบโตของกิจกรรมด้านการเป็นศูนย์กลางทางการเงินเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.1 ต่อปีในช่วงเวลาดังกล่าว

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2540 เห็นชอบให้พัฒนาจังหวัดพิษณุโลก และกลุ่มจังหวัดใกล้เคียงเป็นพื้นที่พัฒนา “สี่แยกอินโดจีน” ในฐานะเมืองยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคเหนือตอนล่าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดพิษณุโลก และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์) สะท้อนให้เห็นในแผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก พ.ศ.2553-2556 มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เช่น ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการบริการด้านการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร เป็นต้น (สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก; แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก 2553-2556)

ภาคเอกชนยังร่วมผลักดันประเด็นยุทธศาสตร์นี้ของจังหวัดพิษณุโลกอีกด้วย เช่น การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ ซึ่งมี 4 โครงการที่สำคัญ คือ (1) การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ ที่มีโครงการรถไฟความเร็วสูง เส้นทางกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ระยะที่ 1 กรุงเทพฯ-พิษณุโลก (2) โครงการขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 พิษณุโลก-หล่มสัก จาก 2 ช่องจราจรเป็น 4 ช่องจราจร แล้วเสร็จภายในปี 2558 (3) โครงการพัฒนาศูนย์บริการขนส่งผู้โดยสาร (Bus Terminal) และ (4) โครงการพัฒนาศูนย์กระจายสินค้า โดยมีการพัฒนาสถานีขนส่งแห่งที่ 2 ของจังหวัดพิษณุโลกเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ นอกจากนั้นแล้วภาคเอกชนยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ของหอการค้ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด อันได้แก่ การเป็นศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ (Medical hub) สี่แยกอินโดจีน การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีโครงการยกระดับสนามบินพิษณุโลกให้เป็นสนามบินนานาชาติ โครงการสร้างอุโมงค์เชื่อมพิษณุโลกและเพชรบูรณ์ โครงการยกระดับเศรษฐกิจพิเศษ แม่สอด จังหวัดตาก และโครงการยกระดับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด่านภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นต้น (รายงานการประชุมภูมิภาค ครั้งที่ 1-7/2555 และครั้งที่ 1/2556 และยุทธศาสตร์หอการค้ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1; เอกสารในการประชุมหอการค้าไทย วันที่ 23-24 มิถุนายน 2555 ณ โรงแรมรามารการ์เด็น กรุงเทพฯ)

ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกและกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 เป็นส่วนหนึ่งที่นักลงทุนใช้พิจารณาตัดสินใจมาลงทุนในจังหวัดพิษณุโลก โดยนักลงทุนมีทั้งที่เป็นคนไทยและนักลงทุนต่างชาติ โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจที่ได้เกิดการขยายตัวอย่างมากในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ธุรกิจขายส่ง-ขายปลีก ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ ร้านค้าวัสดุก่อสร้างขนาดใหญ่ ร้านค้าเครื่องใช้และอุปกรณ์ตกแต่งภายในบ้านขนาดใหญ่ ธุรกิจอาหารสัตว์ และธุรกิจเกี่ยวกับการแปรรูปยางธรรมชาติ เนื่องมาจากการขยายตัวของพื้นที่ปลูกยางพารา อีกทั้งยังมีความเคลื่อนไหวในธุรกิจด้านสุขภาพ โดยโรงพยาบาลกรุงเทพฯ เข้ามาซื้อกิจการของโรงพยาบาลรัตนเวช พิษณุโลก ธุรกิจด้านการคมนาคม คือ การเพิ่มขึ้นของสายการบินแอร์เอเชีย และธุรกิจเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ซึ่งธุรกิจเหล่านี้จะเป็นตัวชี้วัดถึงการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนในภูมิภาคนี้ในอนาคต การเปลี่ยนแปลงการลงทุน การค้า และเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในจังหวัดพิษณุโลก นอกจากจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองพิษณุโลกแล้ว ยังได้ส่งผลกระทบต่อระดับราคาที่ดินของจังหวัดพิษณุโลก โดยทำให้ราคาที่ดินมีการปรับตัวสูงขึ้นอีกด้วย ซึ่งจะเป็นปัจจัยทางลบที่กระทบต่อการตัดสินใจลงทุนในจังหวัดพิษณุโลกต่อไป

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้บริหารในจังหวัดทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำผลของการศึกษานี้ไปใช้ในการทำความเข้าใจในภาพรวมด้านอุปทาน และปัจจัยด้านต่างๆ ที่กำหนดการลงทุนของผู้ประกอบการในจังหวัดพิษณุโลก อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาคมของจังหวัดพิษณุโลก หรือบุคคลภายนอกที่มาลงทุนอยู่บ้างแล้วในจังหวัดนี้ได้มีส่วนร่วมในการผลิตผลงานการศึกษานี้เพื่อการลงทุนและศักยภาพในการลงทุนในจังหวัดพิษณุโลกนี้ด้วย โดยบุคคลเหล่านี้จะสามารถเป็นผู้คาดการณ์ที่มีประสบการณ์ตรงสามารถให้ข้อมูลแนวโน้ม ตลอดจนให้ข้อมูลการสังเคราะห์เบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ศึกษาทางวิชาการในพื้นที่ได้อย่างใกล้เคียงความเป็นจริง มากกว่าการศึกษาที่เกิดจากการรวบรวมองค์ความรู้หรือข้อมูลจากฐานข้อมูลของนักวิจัยเพียงลำพัง นอกจากนั้นคณะวิจัยยังคาดหวังว่า ผลวิจัยนี้จะส่งผลกระทบยาว ไปสู่การเพิ่มรายได้ (Income push) การเพิ่มกิจกรรม (Transaction push) และการเพิ่มปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Factors pull) สู่การพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก และการสร้างรายได้ให้กับประชาชนชาวพิษณุโลก สืบเนื่องจากการขยายตัวของการลงทุนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อีกทั้งประชาชนจากจังหวัดอื่นสามารถนำไปเทียบเคียงปรับใช้กับการพัฒนาการลงทุนและสร้างงานให้กับชุมชนและสังคมในจังหวัดของตนได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนของผู้ประกอบการในจังหวัดพิษณุโลก จากนักลงทุน หรือผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ทั้งผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local existing entrepreneurs) และผู้ประกอบการจากนอกพื้นที่ที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมการค้า การลงทุนในจังหวัด (External entrepreneurs) เพื่อหาแนวทางในการวางแผนการลงทุน

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการลงทุน ที่เกี่ยวข้องในภาคส่วนสำคัญของจังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อคาดการณ์แนวโน้มการค้าการลงทุนในอนาคตสำหรับจังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดใกล้เคียงในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และหาแนวทางในการวางแผนการลงทุน

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการดำเนินการศึกษาของคณะวิจัย มี 2 วิธีการ ดังนี้

(1) การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ทางด้านสถิติการค้าการลงทุนจากฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลตัวเลขที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric analysis) เพื่อคาดการณ์แนวโน้มการลงทุนในจังหวัดพิษณุโลก (แต่มีได้แสดงในบทความวิจัยฉบับนี้)

(2) การเก็บข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (Primary data) คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการจัดประชุมและใช้วิธีสัมภาษณ์กลุ่มย่อย (Focus group) รายธุรกิจเบื้องต้น โดยได้นำแนวคิดการจดทะเบียนธุรกิจของสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า 16 สาขา มาดำเนินการคัดเลือกตัวอย่าง โดยพิจารณาการแบ่งระดับของการประกอบการตามนิยามของ SMEs (Small and Medium Enterprises) โดยพิจารณาจากทุนจดทะเบียนและจำนวนแรงงาน ทั้งนี้ ได้มีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจากทั้งหมด 16 สาขาดังกล่าว ที่ดำเนินการลงทุนหรือประกอบการในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 127 ราย ครอบคลุมทุกประเภทธุรกิจทุกขนาด (scale) ของกิจการในพื้นที่ 9 อำเภอ ในจังหวัดพิษณุโลก หากแต่ในบทความฉบับนี้ ทางคณะผู้วิจัยขอนำเสนอผลการสัมภาษณ์เพียง 30 ราย จาก 7 ประเภทของธุรกิจ ที่ได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างแท้จริง (In-depth Interview) โดยได้เข้าพบพูดคุยอย่างละเอียดกับผู้ประกอบการ หรือผู้จัดการหรือตัวแทนของเจ้าของกิจการที่รับมอบหมายให้มาให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยได้ (executives or representatives) ในช่วงเดือนมิถุนายน 2558-พฤษภาคม 2559 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือเลือกสอบถามผู้ประกอบการ ทั้งภายในและภายนอกที่เข้ามาลงทุนในจังหวัดพิษณุโลกที่มีความพร้อมในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเปิดเผย ดังสรุปในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ แยกตามขนาดและชนิดของกิจการ ที่ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจดทะเบียนจำแนกตามวัตถุประสงค์ของธุรกิจ

	อุตสาหกรรมขนาดเล็ก	อุตสาหกรรมขนาดกลาง	อุตสาหกรรมขนาดใหญ่	รวม
ไฟฟ้า ก๊าซ อากาศ	1			1
การค้าปลีก-ส่ง	7	2	1	10
การโรงแรม-ท่องเที่ยว	2	4		6
อาหารมหรหัตถ์	1	2	1	4
วิชาชีพเฉพาะ	1			1
การศึกษา	2	1		3
สุขภาพ	3	1	1	5
รวม	17	10	3	30

ที่มา: ข้อมูลธุรกิจจดทะเบียนจังหวัดพิษณุโลก

การจัดทะเบียนจำแนกตามวัตถุประสงค์ของธุรกิจ โดยแยกแยะขนาดตามข้อกำหนดของแต่ละกลุ่มธุรกิจดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการแยกขนาดตามกลุ่มธุรกิจ

กลุ่มธุรกิจ	มูลค่าสินทรัพย์ถาวร		
	กลุ่มธุรกิจขนาดเล็ก	กลุ่มธุรกิจขนาดกลาง	กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่
การผลิต	ไม่เกิน 50 ล้าน	เกิน 50-200 ล้านบาท	เกิน 200 ล้านบาท
การบริการ	ไม่เกิน 50 ล้าน	เกิน 50-200 ล้านบาท	เกิน 200 ล้านบาท
การค้าส่ง	ไม่เกิน 50 ล้าน	เกิน 50-100 ล้านบาท	เกิน 100 ล้านบาท
การค้าปลีก	ไม่เกิน 30 ล้าน	เกิน 30-60 ล้านบาท	เกิน 60 ล้านบาท

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

แล้วนำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์หาคำตอบร่วมแบบวิธี Triangulation โดยการ:

1. หาข้อมูลจากนักธุรกิจที่ไปเก็บข้อมูลโดยแยกประเภทได้ชัดเจน
2. สังเกตการณ์ถึงปัญหาอุปสรรคในการลงทุนโดยผู้วิจัย

ผลการวิจัย

บทความวิจัยฉบับนี้ มีได้นำเสนอผลการศึกษาเชิงปริมาณด้านเศรษฐกิจ แต่นำเสนอเฉพาะการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาตัวแปรร่วม และแนวความคิดแฝง จากผู้ประกอบการ โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

เหตุผลที่ผู้ประกอบการได้เลือกลงทุน หรือ ขยายกิจการเพิ่มเติมในจังหวัดพิษณุโลก

สามารถสรุปผลเชิงตัวแปรร่วม ได้ดังต่อไปนี้

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เล็งเห็นสอดคล้องกันว่า พิษณุโลกเป็นศูนย์กลางของภาคเหนือที่เชื่อมต่อแต่ละจังหวัดได้เป็นอย่างดี ทำให้มีโอกาสทางธุรกิจได้ไม่น้อยกว่าที่อื่นๆ ทั้งธุรกิจทางด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งทอไหมแพรไหม รวมถึงการค้าวัสดุก่อสร้าง ห้างขายอุปกรณ์และเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งบ้านและอาคาร ด้านที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว การโรงแรม และการบันเทิงเริงรมย์ต่างๆ เป็นต้น อีกทั้งพิษณุโลกเป็นทำเลที่สะดวกต่อการทำการค้าขายแดน สามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศอื่นๆ เป็นทำเลที่มีอนาคต เป็นทำเลที่ตั้งที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก (Accessibility) จึงเป็นเหตุให้โรงแรมต่างๆ สามารถอยู่ได้ เพราะมีนักท่องเที่ยวหรือคนทำธุรกิจต่างๆ สามารถผ่านได้ แวะได้ นอนพักแรมได้

ผู้ประกอบการเองเป็นคนพิษณุโลกโดยกำเนิด รู้จักเส้นทางในพิษณุโลกดี และบ้างก็ทำธุรกิจอื่นอยู่ในพิษณุโลกอยู่บ้างแล้ว รู้สึกปลอดภัย มีคนให้คอยปรึกษาแนะนำ จึงกล้าที่จะเสี่ยงลงทุน หรือสะดวกใจที่จะขยายกิจการ หรือเริ่มกิจการอื่นๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับกิจการเดิม (เช่น ร้านทอง) และที่อาจจะฉีกแนวออกไปจากกิจการดั้งเดิมเลย แต่เนื่องจากมีฐานและมีเครือข่ายคอนเนกชันอยู่แต่ก่อนแล้ว จึงไม่ลำบากใดๆ เลยที่จะสานต่อหรือเริ่มธุรกิจผนวกเพิ่มดังกล่าว เช่น ร้านวัสดุก่อสร้าง หันไปทำบ้านจัดสรร หรือร้านค้าข้าวค้าของกินของใช้ หันไปทำนวดและสปา หรือ ผู้รับซื้อพืชไร่หันไปทำไร่หรือโรงแปรรูปสินค้าเกษตร หรือเจ้าของฟาร์มเกษตรต่างๆ หันไปแปรรูปเพื่อส่งออก หรือเจ้าของปั้มน้ำมันจากเมืองหนึ่งไปเปิดปั้มน้ำมันเพิ่มยังอีกฟากหนึ่งของเมือง เป็นต้น

ผู้ประกอบการเล็งเห็นว่า พิษณุโลกมีโอกาสเติบโต โดยพิจารณาจากประสบการณ์การทำธุรกิจที่ผ่านมา มา เช่น การเปิดศูนย์กีฬาต่างๆ การเปิดโรงหล่อพระพุทธรูปเพิ่มเติมเพราะทำส่งขายไม่เคยตัน การเปิดร้านทองเพิ่มในย่านที่เกศตรกรได้แหล่งน้ำใหม่ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรพุ่งสูงขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน การเปิดร้านกาแฟสดเพิ่มจากรสนิยมในการใช้ชีวิต

แบบชาวเมืองใหญ่ การเปิดแหล่งตีวงกววิชาโดยตั้งแฟรนไชส์คนดังจากกรุงเทพฯ มาให้ลูกค้าที่พิษณุโลก โลฟส์สไตล์ การทำงานนอกบ้านทำให้กล้าเปิดเนอสเซอรี่รับดูแลเด็กวัยเยาว์ ดูแลลูกๆ ของคนที่ต้องออกไปทำงาน และเสาะปูนในวงการ วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น ทั้งหมดนี้กระตุ้นให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่าคุณสมบัติสูงพอที่ตนจะขายกิจการเพิ่ม หรือ ลงทุนใหม่เพิ่มได้โดยไม่ลำบากนัก

ผู้ประกอบการบางรายระบุว่า เป็นนโยบายจากทางบริษัท/สำนักงานใหญ่ในการที่จะต้องขยายธุรกิจไปยังเมืองอื่นๆ เช่น จากกรุงเทพฯ มายังหัวเมืองของโรงพยาบาล ร้านเฟอร์นิเจอร์ ธนาคาร ห้างแบบขนาดใหญ่ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มรายได้และหรือเพื่อขยายกำลังผลิตหรือบริการ อันจะทำให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง หรือเพื่อเพิ่มอัตราการรับรู้แบรนด์ให้กับลูกค้าในจำนวนที่มากขึ้น เป็นต้น หรือใช้ขยายฐานการผลิต จากภาคใต้สู่ภาคเหนือ หรือจากเมืองหนึ่งไปเมืองอื่นๆ เช่น กิจการแปรรูปผลผลิตจากยางพารา อุตสาหกรรมเกษตร และเครื่องจักรทางการเกษตร เป็นต้น หรือใช้เป็นเมืองที่ผลิต ป้อนวัตถุดิบ หรือกระจายสินค้าไปตามท้องที่ เพื่อตัดหรือลดปัญหาการที่สินค้ามีราคาสูงเกินไป โดยไม่ผ่านคนกลาง เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการดึงกลุ่มลูกค้ากลุ่มหนึ่งจากธุรกิจหนึ่งไปใช้จ่ายในธุรกิจอื่นในเครือของตนที่ดำเนินการมาก่อนหน้านี้แล้วด้วยก็ได้เช่นกัน

พิษณุโลกมีระบบโครงสร้างพื้นฐานของเมืองดี (Infrastructure) มีศูนย์ราชการ มีความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อม (น้ำท่วมและดินถล่มน้อย) มีเศรษฐกิจดี มีมหาวิทยาลัย และมี modern trade เป็นคำตอบของผู้ประกอบการที่พัฒนา อสังหาริมทรัพย์ โดยเฉพาะผู้ทำบ้านจัดสรรทั้งระดับปานกลางและระดับเพื่อผู้บริโภคที่มีรายได้สูง ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า การทำตลาดจะทำได้ไม่ลำบากนัก ลูกค้ามีกำลังซื้อ แรงงานระดับกึ่งฝีมือ หรือระดับฝีมือ มีการศึกษา จะหาง่ายขึ้นกว่าในอดีต มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอยู่มาก มีพืชผลทางการเกษตรเพื่อเป็นต้นทางวัตถุดิบในการแปรรูปอาหาร อีกทั้งการทำธุรกิจ บางอย่างนั้นไม่ต้องใช้ทักษะในการบริหารนัก ไม่ยุ่งยาก จึงลงมือทำ เพราะอาศัยอยู่ในพิษณุโลกอยู่แล้ว เช่น คลับกีฬา กิจการทัวร์ เป็นต้น ทั้งหมดนี้ทำให้ผู้ประกอบการอยากที่จะลงทุนในพิษณุโลกมากขึ้น

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการตัดสินใจลงทุนในจังหวัดพิษณุโลก ในเรื่องของแหล่งข้อมูลและการวางแผน การลงทุน หรือขยายกิจการ

ผู้ประกอบการได้ทำการศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ก่อนการลงทุน เช่น การเข้าร่วมอบรม สัมมนา ประชุมตามองค์กร ต่างๆ เพื่อศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม การทำ Market survey หรือแม้กระทั่ง R&D เช่น โรงพยาบาล และโครงการอสังหาริมทรัพย์ ห้างขายวัสดุอุปกรณ์ตกแต่งบ้าน และแม้กระทั่งอุตสาหกรรมเกษตร เป็นต้น ดังนั้น การจัดอบรมสัมมนาหน่วยงานหรือ สถาบันที่รับทำวิจัยทางการตลาด ย่อมมีส่วนช่วยในการตัดสินใจลงทุนได้

ผู้ประกอบการรายใหญ่บางราย ลงทุนจัดให้มีที่ปรึกษาด้านการลงทุน โดยเฉพาะในแวดวงอสังหาริมทรัพย์ บางราย ลงมือทำการหาผู้ประกอบการร่วม คือ ทำ joint venture ได้เข้าปรึกษากับทางธนาคาร โดยเฉพาะถ้าต้องกู้ยืมเงินมาลงทุน ไม่ว่าจะเป็นโครงการบ้านจัดสรร การขยายโรงแรมเก่าให้ใหญ่และใหม่ขึ้น เป็นต้น ผู้ประกอบการบางรายได้ปรึกษาอาจารย์ มหาวิทยาลัย เข้าปรึกษาหาข้อมูลจากกรมวิชาการเกษตร ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค สำนักพัฒนาธุรกิจการค้า สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่า หน่วยงานและสถาบันของรัฐและแม้แต่ของเอกชน ที่รวมตัวกันเอง มีส่วนช่วยในการตัดสินใจลงทุนของเอกชนเป็นอย่างมากทีเดียว

ผู้ประกอบการหลายราย ระบุว่า ค้นหาข้อมูลเบื้องต้นในการลงทุน จาก Internet ไม่ว่าจะเป็นกิจการสปอร์ตคลับ ร้านอาหาร บ้านจัดสรร สวนเกษตร บริษัททัวร์ เป็นต้น ดังนั้น การที่รัฐจัดให้มีการอำนวยความสะดวกในด้านการโทรคมนาคม สื่อสาร จึงเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนในทางธุรกิจเป็นสำคัญได้เช่นกัน

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการตัดสินใจลงทุนในจังหวัดพิษณุโลก ในเรื่องของการอำนวยความสะดวกจาก หน่วยงานต่างๆ ทั้งของทางราชการและทางเอกชน

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ระบุว่า ในด้านการเดินทางนั้น พิษณุโลกสะดวกสามารถเดินทางไปได้รอบทิศ โดยเฉพาะ เชื่อมต่อกับจังหวัดอื่นๆ ได้หลายเส้นทาง เป็นศูนย์กลางของหน่วยงานราชการ และศูนย์รวมของการเดินทาง แต่ข้อวิจารณ์

ได้แก่ การเดินทางยังไม่สะดวกตามตรอกซอกซอยย่อยที่ไม่ใช่ถนนหลัก ต้องมีการพัฒนาหรือจัดระเบียบเพิ่มเติม ถนนหลายสาย และโดยเฉพาะในช่วงค้าเส้นทางค่อนข้างเปลี่ยว ไฟถนนมีน้อย ไม่ปลอดภัย ถนนบางตอนมีลาดยางบ้าง ลูกวิ่งบ้างทำให้การขนส่งสินค้าเกษตรไม่สะดวกเท่าที่ควร

ส่วนทางด้านที่พักนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ระบุว่า ที่พักในพิษณุโลกสะดวกสบาย มีที่พักหลากหลายราคา รองรับกลุ่มลูกค้าได้ทุกกลุ่มราคา ทำให้สะดวกต่อการเดินทาง ติดต่อลงทุน ค่าขาย และเหมาะที่ลูกค้าจะมาใช้บริการ กับทางผู้ประกอบการ แต่ก็มีเสียงวิจารณ์บ้าง เช่น ที่พักบางแห่งยังไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

ด้านอาหารการกิน ส่วนใหญ่พร้อมใจกันลงความเห็นว่าการหาอาหารรับประทานในพิษณุโลกในการมาติดต่อธุรกิจ หรือเริ่มลงทุนนั้น สะดวก ไม่แพง พิษณุโลกมีความพร้อม แต่วัตถุดิบด้านอาหารยังต้องปรับปรุง คุณภาพอาหารบางแห่ง ร้านอาหารก็ยังไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะที่อยู่ใกล้ตัวเมืองออกไป

ทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ผู้ประกอบการเห็นว่า การมีรถไฟฟ้าความเร็วสูง จะทำให้การพัฒนาเมือง มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น และควรปรับปรุงด้านการจราจรติดขัดให้เข้าถึงพื้นที่ โดยอาจมีการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ เข้ามาช่วย (Public transport) อีกทั้งบางพื้นที่ระบบต่างๆ และการบริการของรัฐยังไม่ดีพอ เช่น ต้องขอขยายไฟฟ้าและ น้ำประปาเอง ขั้นตอนการติดต่อราชการหรือการขออนุญาตต่างๆ ยังยุ่งยากและล่าช้า ก่อให้เกิดการติดสินบน ในขณะที่ ข้อน่าชื่นชม คือ รัฐช่วยในเรื่องการออกบูธจัดแสดงสินค้าและช่วยด้านภาษีในเรื่องของภาษีการนำเข้า จึงอำนวยความสะดวก ในการมาลงทุนที่พิษณุโลกเพื่อการส่งออกพอสมควร ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ เห็นว่า การเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสในการขยายธุรกิจ หรือการร่วมมือทางธุรกิจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วยกัน ทั้งทางด้านแรงงาน ภาษี การลงทุน เป็นต้น ธุรกิจใหญ่ๆ จะมีการร่วมลงทุน (joint venture) กับต่างชาติ และได้ปรับปรุงพัฒนาสินค้าและบริการของตนให้ดียิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยกระตุ้นการลงทุนในจังหวัดพิษณุโลก

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่า จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่เหมาะสมแก่การลงทุนโดยให้เหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกัน (cluster) จะช่วยลดความเสี่ยงในการเข้าสู่ อุตสาหกรรมนั้น (Porter, 1998) และการมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกันอยู่ในละแวกใกล้เคียงกันนั้นจะทำให้ผู้ประกอบการสะดวก ในการลงทุนทำธุรกิจ (Collits, 2000) นอกจากนั้น เมืองที่อยู่ใกล้ชายแดนที่มีโอกาสขายสินค้า และมีการไหลเวียนของสินค้า และแรงงาน (porosity of borders) จะมีการลงทุนมากกว่าเมืองชั้นในและเมืองที่ห่างไกลจากผู้คน และผู้ประกอบการ มีแนวโน้มที่จะลงทุนมากในเมืองที่สามารถผนวกรวมกิจกรรมการผลิตและการขายสินค้าเข้าด้วยกัน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทักษะ ทางการค้าของชุมชนและนักธุรกิจที่อยู่ในละแวกเมืองดังกล่าว รวมไปถึงการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง (Walther, 2014) ผลการศึกษาของทีมผู้วิจัยพบว่า ข้อมูลสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทน์ อรุณสุวรรณ (2550) วิเคราะห์ปัจจัย ที่มีผลกระทบต่อการลงทุนภาคเอกชนของประเทศไทยพิจารณาด้วโครงสร้างการลงทุนภาคเอกชน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่อธิบายการลงทุนภาคเอกชนได้ดี คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในขณะที่อัตราดอกเบี้ย และอัตราภาษีเงินได้ นิติบุคคล ไม่มีนัยสำคัญในการอธิบายการลงทุน ซึ่งผลการศึกษาของคณะผู้วิจัยยังไปสอดคล้องกับการศึกษาของ Tan (2017) เกี่ยวกับกลยุทธ์การเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ ของบริษัทข้ามชาติในประเทศจีน โดยใช้วิธีศึกษาแบบพหุกรณีศึกษา (multiple case studies) พบว่า บริษัทข้ามชาติในประเทศจีนนั้นจะเลือกลงทุนในตลาดต่างประเทศที่มีผู้ส่งวัตถุดิบราคาต่ำ (low cost suppliers) และการเคลื่อนไหวของกิจกรรมในห่วงโซ่แห่งกิจกรรมเสริมมูลค่าที่สูง (high value chain movement) เป็นหลัก

ผู้ประกอบการหลายราย ลงทุนเพิ่ม หรือขยายกลุ่มธุรกิจไปยังธุรกิจใหม่ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเดิม เนื่องจากมั่นใจ ในความกว้างขวางและเครือข่ายของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Caulkins and Peters (2002) ที่ว่า เครือข่ายทางสังคม (Social networks) ช่วยเสริมสร้างความไวในการมองเห็นโอกาสและพัฒนาโอกาส (recognition and development) และช่วยให้สิ่งสมกับเกี่ยวประสพการณ์ผ่านทางทุนมนุษย์ (Venkataraman 1997; Ardichvili et al 2003; Westhead,

et al. 2004; กฤษฎา สังขมณี 2553) อีกทั้งการที่มีฐานเดิมอยู่แล้ว ทำให้ผู้ประกอบการสามารถลงทุนประกอบกิจการได้มากขึ้น (Dunn and Holtz-Eakin, 2000) ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับกิจกรรมสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐท้องถิ่น (local government activism) การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายข้อบังคับต่างๆ ในระดับประเทศ เพื่อเอื้อต่อการทำกิจกรรมในระดับท้องถิ่น (regulatory change at the national level) และการไหลเข้าของเงินทุนจากทั้งระดับโลก ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น (the influx of global, national and local capital) ซึ่งก็ใกล้เคียงกับตัวอย่างงานวิจัยจาก 5 เมืองในประเทศจีน พบว่าการก่อตัวทางสังคมและการสะสมทุนในท้องถิ่นเองด้วย (social formation and local accumulation) (C. Ma and Cui, 2002) ส่งผลต่อการไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศสู่ประเทศจีน

อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของความเต็มใจที่จะจ่ายของกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มใหม่ โดยเฉพาะการใช้จ่ายในสินทรัพย์ประเภทอสังหาริมทรัพย์ หรือการใช้จ่ายในการศึกษา ทำให้ผู้ประกอบการกล้าที่จะลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ความต้องการในสินค้าหรือบริการชนิดนั้นสูง (attractive levels of business demand) จะส่งเสริมให้ผู้ประกอบการลงทุนทำธุรกิจได้เช่นกัน (Carter et al. 2003) และย่านเมืองใหญ่ ที่มีประชากรหนาแน่นที่มีความหลากหลายในการบริโภค (Urban areas with high population density) จะดึงดูดผู้ประกอบการให้ลงทุนทำธุรกิจ (Verheul et al. 2001) นอกจากนี้ ธุรกิจจะได้ประโยชน์ทั้งในด้านต้นทุนที่ลดลงและความช่วยเหลือที่เพิ่มมากขึ้น หากมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกันอยู่ในละแวกใกล้เคียง (agglomeration economies by proximity to other firms) (Collits 2000) ซึ่งทั้งหมดนี้ สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การมีระบบการคมนาคมขนส่งและติดต่อสื่อสารที่ดี จะทำให้สำนักงานใหญ่ของบริษัทหันส่งกักตุนการลงทุนมาตามหัวเมืองต่างจังหวัด เพื่อเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนต่อหน่วยได้อีกด้วย

นอกจากนั้น จังหวัดพิษณุโลกสามารถดึงดูดผู้ประกอบการมาลงทุนในธุรกิจ เนื่องจากผู้ประกอบการสามารถได้ประโยชน์จากการมีอุตสาหกรรมและตลาดผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องอยู่มากมาย (market proximity) และยังมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอยู่พร้อมสรรพ (business infrastructure) จึงสะดวกและลดความเสี่ยงในการลงทุน (Verheul et al. 2001) และการมีศูนย์วิจัยและมหาวิทยาลัย (Research centres and universities) ส่งผลให้มีแรงงานมีฝีมือ (Skilled-labour) ให้เลือกจ้างงานได้มากกว่าเมืองอื่นๆ ทั้งยังสร้างโอกาสในการพัฒนากระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ (access to innovation processes or products) ได้ง่ายขึ้นด้วย ทั้งยังเสริมสร้างโอกาสที่จะได้รับความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ และแนวโน้มสำคัญต่างๆ ระหว่างกลุ่มธุรกิจด้วยกัน (cooperation, spill-over effects and a 'signaling effect') ได้อีกทางหนึ่งด้วย (Audretsch and Fritsch 2000)

การที่รัฐลดกฎระเบียบลง (reduced rules and procedural requirements) เช่น กฎระเบียบด้านเงินทุนกู้ยืม (financial assistance) การให้บริการด้านการปรึกษาแนะนำ (advisory services) การลดดอกเบี้ยเงินกู้ (interest rates) การเปลี่ยนแปลงกฎหมายบางข้อเพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินธุรกิจมากขึ้น (deregulation) รวมทั้งการที่รัฐลดอัตราภาษีให้ผู้ประกอบการ (level of taxation) (Parker 2003a, 2003b) ก็ช่วยกระตุ้นให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Ajide and Lawanson (2012) เกี่ยวกับการลงทุนภายในประเทศในไนจีเรียนั้น พบว่า การลงทุนจากภาครัฐ (Public investment), ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงภายในประเทศ (Real GDP), อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (real interest rate), อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign exchange rate), การให้เงินกู้ยืมแก่ภาคเอกชน (credit to the private sector), เงื่อนไขการค้า (terms of trade), ภาระหนี้ภายนอก (external debts) และภาวะปฏิรูป (reforms dummy) เป็นตัวชี้วัดระยะยาวที่นำไปสู่การลงทุนภายในประเทศ (domestic private investment) ในขณะที่การลงทุนจากภาครัฐ (public investment), ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงภายในประเทศ (Real GDP) และเงื่อนไขการค้า (terms of trade) เป็นตัวชี้วัดระยะสั้นที่นำไปสู่การลงทุนภายในประเทศในไนจีเรีย การเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎระเบียบการเงิน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกลงทุนของบริษัทข้ามชาติ จากการสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนและการลดลงของการลงทุนในประเทศโปแลนด์ โดยการศึกษายอดลูกหนี้ค้างรับ (Receivables) แยกตามขนาดของสาขาและขนาดของธุรกิจ พบว่า การชำระหนี้ล่าช้าส่งผลทำให้การลงทุนลดลง อีกทั้งพบว่าภาวะเศรษฐกิจมหภาคและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณลงทุนภายในประเทศอีกด้วย (Bialowolski and Bialowolska, 2013; กฤษฎา สังขมณี 2553)

การมีทรัพยากรที่ต้องใช้ในการผลิตหรือบริการ (availability of resources) (Audretsch and Fritsch 2000) จะส่งเสริมให้การลงทุนของผู้ประกอบการจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ยิ่งถ้าพบว่ามียุทธศาสตร์การผลิตที่ต่ำกว่าในประเทศดั้งเดิมของตน ทั้งนี้หมายถึง ทั้งต้นทุนค่าแรงที่ถูกลงกว่า และการหาแหล่งวัตถุดิบได้สะดวกง่ายดาย (Keskpaik, 2006: 410) แล้วคนต่างชาติจะยิ่งอยากมาร่วมลงทุนประกอบการในท้องถิ่นในประเทศเรา อีกกรณีศึกษาของการเลือกทำเลที่ตั้งการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment location) ในประเทศกัมพูชา ระหว่างปี ค.ศ.1995-2014 โดยใช้วิธี Panel co-integration approach พบว่า ขนาดของตลาด (Market size) และระดับพัฒนาการทางการเงิน (financial development) ส่งผลกระทบบางด้านบวกต่อการเลือกลงทุนในประเทศกัมพูชา ส่วนการขาดเสถียรภาพทางด้านการเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic instability) และค่าครองชีพ (Cost of living) นั้น ได้ส่งผลกระทบทางด้านลบต่อการเลือกลงทุนในประเทศกัมพูชา อย่างไรก็ตามกลับพบว่า สถาบันที่ไม่แข็งแกร่ง (Poor institution) กลายเป็นตัวส่งอิทธิพลดึงดูดให้มีการลงทุนไหลเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ได้ระบุไว้จากการทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยดังกล่าว (Chhorn et al 2017)

ยิ่งไปกว่านั้นยังสอดคล้องกับ การศึกษาการลงทุนในประเทศอังกฤษของ Jones & Wren (2008) ที่พบว่าจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และ ระดับความรู้ของแรงงาน มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Cheng & Kwan (2000) ที่ศึกษาการลงทุนในประเทศจีนแล้วพบว่า ตลาดภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่และมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี รวมไปถึงนโยบายภาครัฐที่สนับสนุนการลงทุน จะเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่จะทำให้การลงทุนในจีนเพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับที่ Makabenta (2002) ได้ศึกษาการลงทุนในประเทศฟิลิปปินส์แล้วพบว่า ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ นโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากภาครัฐ และโครงสร้างพื้นฐานที่ดีในประเทศนั้นเป็นปัจจัยหลักในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

โดยสรุปจะเห็นว่า ผู้ที่จะมาลงทุนมักจะดูความพร้อมในทุกๆ ด้านของท้องถิ่นเป็นหลัก โดยเอาความสะดวกสบายเป็นที่ตั้ง และต้นทุนค่าใช้จ่ายต้องไม่สูงมากนัก โดยเฉพาะต้นทุนต้องต่ำกว่าในประเทศแม่ของบริษัทของตนเป็นหลัก ผู้ประกอบการที่มีการลงทุนขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการในธุรกิจด้านการโรงแรม ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ และผู้ประกอบการด้านสถาบันการศึกษาเลือกลงทุนในจังหวัดพิษณุโลกด้วยเหตุผลของการได้เปรียบของสถานที่ตั้ง (Location Advantages) เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความได้เปรียบทางที่ตั้งที่เชื่อมต่อกับประเทศอื่นๆ ใน AEC ที่ส่งเสริมโอกาสในการขยายตลาดและการลดต้นทุนด้านการขนส่งให้แก่ผู้ประกอบการได้

2. ปัญหาที่มีต่อผู้ประกอบการที่ลงทุนในจังหวัดพิษณุโลก

ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการค่อนข้างพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่จังหวัดพิษณุโลกมี ยกเว้นในบางรายการที่ต้องการเพิ่มเติมนอกเหนือจากปกติของผู้อื่น เช่น ผู้ประกอบการหอพัก หรือผู้ประกอบการโรงงานขนาดใหญ่ มักจะระบุถึงความไม่พร้อมของระบบสาธารณูปโภค (Infrastructure) ในจังหวัดพิษณุโลก ทำให้ทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่ และรายย่อยเลือกตัดสินใจที่จะไม่ลงทุนในจังหวัดนี้ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ผู้ประกอบการด้านการศึกษา เช่น โรงเรียนเอกชน และผู้ประกอบการรายย่อย ต้องการคำแนะนำและเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ในการดำเนินธุรกิจของตน ผู้ประกอบการด้านงานบริการและการท่องเที่ยว ต้องการการส่งเสริมด้านการศึกษาของแรงงานให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการเปิดประเทศ AEC ที่จะทำให้ทางแรงงานต่างชาติ และนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามายังพื้นที่มากขึ้น ผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อยในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ให้ความเห็นตรงกันเกี่ยวกับเรื่องระบบสาธารณูปโภคด้านการจราจร และการจัดการการขนส่งในจังหวัด ว่าต้องการให้มีการพัฒนาเส้นทาง พื้นที่ถนนรวมถึงป้ายสัญญาณจราจรให้มีความชัดเจนมากกว่านี้

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการกระตุ้นการลงทุนในจังหวัดพิษณุโลก

หน่วยงานของรัฐส่วนท้องถิ่น ต้องร่วมมือกับแผนใหญ่ของทั้งภูมิภาค โดยทางเลือกหลักๆ ที่หน่วยงานของรัฐอาจช่วยกระตุ้นการลงทุนในจังหวัดพิษณุโลกได้บ้างไม่มากนัก ได้แก่

- จัดให้มีสถาบันเพื่อความเป็นเลิศทางด้านการให้ข้อมูลเพื่อการลงทุนของเมือง (town's institute for best practice)
- จัดตั้งเครือข่ายเจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบพัฒนางานด้านการลงทุนในพิษณุโลกโดยเฉพาะ (development officer positions)
- จัดให้มีโครงการหรือโครงการสร้างเสริมการลงทุนในจังหวัด
- สนับสนุนให้ประยุกต์ใช้ผลจากงานวิจัย มาใช้ในการพัฒนาการลงทุนในจังหวัดให้มากขึ้น
- จัดให้มีศูนย์ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการใหม่ประจำเมือง (Business Enterprise Centre) เพื่อช่วยในการก่อตั้งธุรกิจใหม่ จัดอบรม และจัดโครงการกระตุ้นให้นักเรียน และหรือนิสิตที่สำเร็จการศึกษาใหม่ กล้าที่จะเปิดธุรกิจเป็นของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเสริมบทบาททางการศึกษาจะช่วยสร้างเสริมค่านิยมและทัศนคติที่เป็นบวกต่อการประกอบกิจการ (Verheul et al. 2001; Davidsson and Henrekson 2002)
- สนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดอบรมวิชาการเพื่อส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดต่อไป
- การสร้างเครือข่ายการเป็นผู้ประกอบการหรือผู้ลงทุนในจังหวัดให้เข้าหากัน โดยใช้ e-link
- กระตุ้นให้มีการจัดกิจกรรมและการรวมตัวระหว่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเดียวกัน หรือที่มีเครือข่ายเกี่ยวเนื่องกัน (supply-chain business owner network)
- จัดให้มีระบบสิ่งแวดลอมในการลงทุนระดับสากล ไม่ว่าจะเป็นการฝึกทักษะอาชีพให้กับแรงงานฝีมือ การปรับทัศนคติให้แก่แรงงาน การลดภาระยุ่งยากทางด้านเอกสาร และการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ (reducing red tape) การจัดให้มีสภาวะสังคมธุรกิจท้องถิ่นที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน และการจัดให้มีแหล่งเงินเพื่อการลงทุนที่สะดวกแก่การเข้าถึง (the availability of venture capital) เป็นต้น

ตัวอย่างคำตอบจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการในจังหวัดพิษณุโลก (Triangulation of In-depth Interview Data)

จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 รายนั้น สามารถสรุปผลการอ้างซ้ำของประเด็นที่มีความใกล้เคียงกัน ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุน		
ประเภท	วลี	ความถี่
การผลิต/การค้าปลีก-ค้าส่ง	จังหวัดพิษณุโลกกำลังขยายตัว จึงมีโอกาสมในการทำธุรกิจมาก	7
อสังหาริมทรัพย์	จังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคนี้	4
การค้าปลีก-ค้าส่ง	รู้จักคนในพื้นที่/มี connection	3
โรงแรม	เป็นคนในพื้นที่ที่เป็นเจ้าของที่ดินที่สามารถใช้ประกอบการได้	3
ปัญหาในการลงทุน		
ประเภท	วลี	ความถี่
ทุกประเภทธุรกิจ	ติดต่อกับหน่วยงานราชการ ไม่สะดวก	12
โรงแรม/โรงงาน	สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า ไม่ได้ระดับมาตรฐาน ต้องมาทำเรื่องติดต่อขอขยายให้มากขึ้น	7
ทุกประเภทธุรกิจ	การดำเนินการขอสิ่งสนับสนุนการลงทุน ใช้ระยะเวลานาน	5

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการลงทุน		
ประเภท	วิธี	ความถี่
ทุกประเภทธุรกิจ	ควรมีหน่วยงานรัฐบาลที่ดูแลผู้ลงทุนในพื้นที่อย่างจริงจัง	4
อสังหาริมทรัพย์/การโรงแรม	การกระจายข้อมูลข่าวสารทางการลงทุนให้แก่ผู้ประกอบการ	4

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา สังขมณี. 2553. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจร่วมทุนของผู้ประกอบการธุรกิจที่บริเวณชะอำ หัวหิน ประถมบุรี และสามร้อยยอด. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จันทน์ อรุณสุวรรณ. 2550. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนภาคเอกชนของประเทศไทย. การค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภคพร วัฒนดำรงค์ ญัฐเชษฐ์ พูลเจริญ และวราวุธ ฤกษ์วรารักษ์. 2559. การศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนของผู้ประกอบการ จังหวัดพิษณุโลก. มหาวิทยาลัยนเรศวร. ธันวาคม 2559. รายงานวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- Ardichvili, A., Cardozo, R., & Ray, S. 2003. A Theory of Entrepreneurial Opportunity Identification and Development. *Journal of Business Venturing*, 18(1): 105-123.
- Audretsch, D. B., & Fritsch, M. 2000. Geography of Firm Births in Germany. *Regional Studies*, 28(4): 359-365.
- Bialowolski, Piotr and Dorota Weziak-Bialowolska. 2013. *External Factors Affecting Investment Decisions of Companies*. Economics Discussion Papers, No 2013-44, Kiel Institute for the World Economy. Retrieved as of November 9, 2017, from <http://www.economicsejournal.org/economics/discussionpapers/2013-44>.
- C. Ma, L. J., & Cui, G. 2002. Economic transition at the local level: Diverse forms of town development in China. *Post-Soviet Geography and Economics*, 43(2): 79-103.
- Carter, N. M., Gartner, W. B., Shaver, K. G., & Gatewood, E. J. 2003. The Career Reasons of Nascent Entrepreneurs. *Journal of Business Venturing*, 18: 13-39.
- Caulkins, D. D., & Peters, C. 2002. Grid-Group Analysis, Social Capital, and Entrepreneurship Among North American Ethnic Groups. *Cross-Cultural Research*, 36(1): 48-72.
- Cheng L. K. & Kwan Y. K., 2000, 'What are the determinants of the location of foreign direct investment? The Chinese experience', *Journal of International Economics*, Vol. 51, pp. 379-400.
- Chhorn, Theara; Jirakorn Sirisrisakulchai, Chukiat Chaiboonsri, Jianxu Liu. Online Published: February 13, 2017. Joint Determinants of Foreign Direct Investment (FDI) Inflow in Cambodia: A Panel Co-integration Approach. *Robustness in Econometrics*, Vol. 692, pp. 615-635.
- Collits, P. 2000. "Small town decline and survival: trends, success factors and policy issues." *Future of Australia's Country Towns Conference at La Trobe University, Bendigo, Australia*. 2000. In academia.edu, Access as of 03 June 2017.
- Davidsson, P. and Henrekson, M. 2002. Determinants of the prevalence of start-ups and high-growth firms. *Small Business Economics*, 19(2): 81-104.
- Dunn, T., & Holtz-Eakin, D. 2000. Financial Capital, Human Capital, and the Transition to Self-Employment: Evidence from Intergenerational Links. *Journal of Labor Economics*, 18(2): 282-305.

- Jones J. & Wren C. 2008. 'FDI location across British regions and inward investment policy', SERC Discussion paper, **Spatial Economics Research Centre**, Vol. 13.
- Kazeem Bello Ajide & Olukemi Lawanson. 2012. "Modelling the Long Run Determinants of Domestic Private Investment in Nigeria" **Asian Social Science**; Vol. 8, No. 13; 2012. (pp. 139-152). Online Published: October 18, 2012 doi:10.5539/ass.v8n13p.139.
- Keskpäik, A. 2006. Manufacturing on the Estonian Islands: Trends and Prospects. **Journal of Small Business & Entrepreneurship**. Vol. 19, No. 4. pp. 409-418.
- Makabenta M. P. 2002. 'FDI location and special economic zones in the Philippines', **Review of Urban & Regional Development Studies**, Vol. 14, No. 1, pp. 59-77.
- Parker, S. C. 2003a. Does Tax Evasion Affect Occupational Choice? **Oxford Bulletin of Economics & Statistics**, 65(3): 379-394.
- Parker, S. C. 2003b. Asymmetric Information, Occupational choice and Government policy. **The Economic Journal**, 113(490): 861-882.
- Porter, Michael E. 1998. **Clusters and the new economics of competition**. (Vol. 76, No. 6, pp. 77-90). Boston: Harvard Business Review.
- Tan, Kun. 2017. Generic Internationalization Strategies of Emerging Market Multinationals: The Case of Chinese Firms. **Advances in Economics and Business**. 5(2): 83-94.
- Verheul, I., Wennekers, S., Audretsch, D., & Thurik, R. 2001. An Eclectic Theory of Entrepreneurship, **Tinbergen Institute Discussion Paper**. The Netherlands.
- Walther, O. 2014. Border Markets: An Introduction. **Articulo-Journal of Urban Research** [Online], 10 | 2014, Online since 08 October 2014, connection on 02 June 2017. URL : <http://articulo.revues.org/2532> ; DOI : 10.4000/articulo.2532.
- Westhead, P., Ucbasaran, D., & Wright, M. 2004. **Experience and Cognition: Do Novice, Serial and Portfolio Entrepreneurs Differ?** Paper presented at the 13th Nordic Conference on Small Business Research (NCSB) 2004 Conference (May).